

Afdeling

Steller J. Koops van't Jagt

Onderwerp Maatregelen kastanjes Singels

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 85 12

Bijlage(n) -

Ons kenmerk RO11.2845578

Datum - **9 FEB 2012**

Uw brief van -

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Op 20 oktober 2011 (brief RO11.2779857) hebben wij u geïnformeerd over de stand van zaken van de bomen op de singels. Wij konden u daarbij gelukkig laten weten dat het onderzoek van Copijn – en de afstemming daarover met de andere onderzoekers – heeft aangetoond dat de stabiliteit van de bomen voldoende is. Het bleek in de praktijk niet mogelijk te zijn om bomen om te trekken. Voor de betrokken onderzoekers is dit reden om de (landelijk) toegepaste trekproeven opnieuw tegen het licht te houden. In afwachting van de resultaten daarvan gaan wij zeer terughoudend om met de toepassing van trekproeven bij bomen. De rapporten van de oorspronkelijke onderzoeken en van het derde onderzoek door Copijn hebben wij voor u ter inzage in de visietrommel gelegd.

Hoewel het risico van omwaaien van bomen niet meer aan de orde is, bestaat nog wel een vergroot risico van takbreuk bij de kastanjes aan de singels. Dit risico is hier groter dan normaal door de combinatie van de zich uitbreidende kastanjeziekte, het brosse kastanjarahout en een groeivorm van de takken die extra gevoelig is voor breuk. Bovendien is de kans op ongelukken bij een takbreuk hier groter omdat de singels een relatief drukke route vormen. In deze brief informeren wij u over de beheermaatregelen die wij – na goed overleg met de betrokken bureaus en de klankbordgroep *Bomen op de Singels* – de komende tijd willen nemen om dit risico te beheersen.

Snoeien en vellen van bomen.

Uit de inspectie van de bomen (Visual Tree Assessment) is vorige winter al gebleken dat bij diverse bomen gevaarlijke takken weggesnoeid moeten worden. Een aantal bomen was zelfs zo ernstig aangetast dat deze niet kunnen worden gehandhaafd. In de afgelopen maanden hebben wij deze VTA opnieuw uitgevoerd, zodat we de te nemen maatregelen op de meest actuele waarnemingen kunnen baseren. Uit deze laatste VTA wordt duidelijk dat de kastanjeziekte zich snel ontwikkelt op de singels en dat extra beheermaatregelen noodzakelijk zijn. Bij het bepalen van de uit te voeren maatregelen hebben we – in overleg met de bij de singels betrokken onderzoeksbureaus – gekozen

voor terughoudendheid. Snoeien van deze bomen beperkt namelijk weliswaar de risico's van takbreuk, maar leidt ook tot verzwakking van de bomen.

Op grond van de laatste VTA moeten van de 273 kastanjes aan de singels, negen bomen nu worden gekapt. Door de kastanjeziekte en daaropvolgende aantasting door schimmels zijn deze bomen zodanig verzwakt dat het niet meer verantwoord is deze te laten staan. Bij zeven andere bomen is handhaving alleen mogelijk als deze zo zwaar worden gesnoeid dat er alleen takstompen overblijven (kortzetten). Bij alle overige kastanjes op de singels passen we een onderhoudssnoei toe. Bij het merendeel van de bomen is deze snoei erop gericht dat het gewicht op de hoofdtakken vermindert en daarmee het risico op takbreuk afneemt. Over het algemeen worden takken daarbij 10 tot 20% ingekort. De natuurlijke vorm van de kroon blijft bij deze onderhoudsmaatregel behouden. Het snoeien wordt uitgevoerd onder leiding van deskundige en ervaren medewerkers, omdat de feitelijke snoei maatwerk is die per boom wordt bepaald. Tijdens het snoeien kan het ook voorkomen dat gevaarlijke takken worden geconstateerd die bij de inspectie vanaf de grond niet zichtbaar waren. Vanzelfsprekend zullen de snoeimaatregelen daarop waar nodig worden aangepast.

Voor de uitvoering van deze maatregelen zal een ecoscan worden uitgevoerd om bijvoorbeeld broedende vogels te lokaliseren en de planning van de werkzaamheden daar zonodig op aan te kunnen passen.

De hierboven beschreven (terughoudende) aanpak hebben we ter plaatse met de drie betrokken onderzoeksbureaus besproken. Deze hebben daarbij aangegeven in te stemmen met de door ons voorgestane maatregelen. We geven met deze aanpak diverse bomen het voordeel van de twijfel en dus een kans op mogelijk herstel. Gezien de ontwikkeling van de kastanjeziekte in het afgelopen jaar moet echter wel worden bedacht dat de situatie zorgwekkend is en dat in de nabije toekomst meer maatregelen nodig zullen zijn. Om die reden zullen we de kastanjes op de singels nauwlettend volgen.

Bodemverbetering.

De drie betrokken onderzoeksbureaus hebben aangegeven dat de bodem op de singels – voor een stadse bodem – weliswaar van voldoende kwaliteit is, maar zeker niet optimaal voor de bomen. Daarom adviseren de bureaus een aantal bodemverbeterende maatregelen te treffen. Door verdichte lagen in de bodem te doorbreken, kan waterstagnatie en wortelsterfte worden tegengegaan. Dit leidt tot een grotere vitaliteit van de bomen en mogelijk tot een grotere weerstand tegen de kastanjeziekte. Om deze maatregelen op een verantwoorde wijze bij de bestaande bomen te kunnen uitvoeren, is het nodig om de aanpak per boom te bepalen. Maatwerk dus. De komende zomer zullen we deze maatregelen – mede op basis van de ontwikkeling van de kastanjeziekte – per boom verder uitwerken. Op basis van deze uitwerking beginnen we in 2013 met de uitvoering van de bodemverbetering.

Het beeld van de singels.

Alternatieve boomsoort.

De onderzoeksbureaus raden ons aan – om bij uitval van bomen als gevolg van kastanjeziekte – niet opnieuw kastanjes terug te planten. Ook jonge bomen worden immers aangetast door de kastanjeziekte. Er wordt al meer dan tien jaar gezocht naar een remedie tegen de kastanjeziekte. In Groningen werken we hier actief aan mee in een onderzoek bij de kastanjabomen aan het Heerdenpad. Tot op dit moment hebben deze onderzoeken echter nog geen resultaat opgeleverd. Ook is er nog geen enkele aanwijzing dat er op korte termijn een remedie tegen deze ziekte zal worden gevonden.

Voor een toekomstbestendige beplanting willen we dan ook zoeken naar een vervangende boomsoort op de singels. Een boomsoort die qua omvang, vorm en duurzaamheid een goed alternatief vormt voor de fraaie kastanjes. We willen de kastanjes echter nog wel een goede kans geven. De komende twee á drie jaar willen we dan ook aanzien hoe de kastanjeziekte zich daadwerkelijk ontwikkelt aan de singels. Als er de komende paar jaar zoveel bomen uitvallen dat dit leidt tot een sterke verandering in het beeld van de singels, dan zullen we toch overgaan tot het aanvullen van de beplanting, mogelijk met een alternatieve soort. Hierdoor kan de boomsoort op de singels in de komende jaren geleidelijk veranderen. Wij verwachten de komende maanden in overleg met bewoners, ontwerpers en beheerders te kunnen bepalen welke alternatieve boomsoort het meest geschikt is voor toepassing op de singels.

Wandelpaadje.

Tegelijkertijd zullen we ook aandacht besteden aan een ander aspect dat van invloed is op het beeld van de singels. Intensief belopen van de singels heeft in de loop van de tijd een looppaadje uitgesleten in het gras. Bij het bodemonderzoek bij een aantal bomen is gebleken dat er geen wortels groeien onder dit looppaadje. De onderzoeksbureaus adviseren dan ook dit paadje – dat nu dicht tegen één van de bomenrijen ligt – te verplaatsen naar het midden van de singels, zo ver mogelijk van beide bomenrijen.

Structurele inspecties.

Om de veiligheid op de singels zo goed mogelijk te kunnen waarborgen gaan we een verhoogd inspectieregiem uitvoeren. In onze vorige brief (20 oktober 2011, nr RO11.2779857) gaven we aan dat we dachten aan een driemaandelijkse quick scan. Tot dit moment hebben we daarnaast na iedere storm een extra inspectie uitgevoerd. Na de bovenbeschreven maatregelen zal dit laatste niet meer nodig zijn.

Inmiddels hebben we het volgende structurele inspectieregiem voor de singels uitgewerkt:

- twee keer per jaar (juni en oktober) monitoren van de kastanjeziekte;
- twee keer per jaar (juni en oktober/november) een VTA-inspectie bij bomen met een kortgezette kroon;
- één keer per jaar (oktober/november) een VTA inspectie bij alle overige gesnoeide kastanjes;

- één keer per vier jaar een reguliere onderhoudsinspectie bij alle overige bomen op de singels.

Als de inspecties daar aanleiding voor geven voeren we vanzelfsprekend aanvullende beheermaatregelen uit.

Planning maatregelen.

Nu de VTA van vorig najaar gereed is, gaan we binnenkort beginnen met de daaruit voortkomende snoeimaatregelen, waarvoor geen vergunning nodig is. Voor de overige bomen die geveld of kort gezet moeten worden, zullen we de daarvoor benodigde procedure voor de vergunningverlening in gang zetten. De planning van deze maatregelen ziet er als volgt uit:

januari – maart 2012	Snoeien bomen op basis van VTA 2011;
maart 2012	kortzetten en vellen van bomen op basis van VTA november 2011;
februari – juni 2012	afweging ten aanzien van alternatieve boomsoort en locatie paadje;
april – sept 2012	bepalen maatwerk bodemverbetering per boom;
2013	uitvoeren bodemverbetering per boom;
structureel	volgen ontwikkeling kastanjeziekte singels middels monitoring en VTA's. Zonodig aanvullende maatregelen op grond hiervan;
PM	Aanvullen bomenrijen met kastanjes of alternatieve boomsoort (afhankelijk van ontwikkeling kastanjeziekte).

Financiën.

Met de aanvullende inspecties is een structureel bedrag van circa € 3.000,- per jaar gemoeid. Deze extra kosten verwachten wij binnen de reguliere onderhoudsbegroting te kunnen opvangen. De kosten van de bodemverbeterende maatregelen bij de bestaande bomen zullen worden bepaald aan de hand van de nadere beoordeling per boom. De snoeimaatregelen zullen naar schatting € 50.000 vergen. Wij dekken de incidentele kosten voor snoeimaatregelen en bodemverbetering uit de incidentele beleidsmiddelen die u voor de jaren 2012 tot en met 2014 hebt gereserveerd voor het op peil houden van het onderhoud van de stad.

Een eventueel voorstel voor het verleggen van het paadje zullen wij nader afwegen en zonodig te zijner tijd met een kostenraming en dekkingsvoorstel aan u voorleggen.

Participatie.

In het afgelopen jaar hebben wij in de klankbordgroep *Bomen op de singels* intensief contact gehad met bewoners en een aantal natuurorganisaties (IVN, Bomenstichting en Milieufederatie) over de situatie op de singels. Alle betrokkenen hebben dit contact als zeer constructief ervaren. De nu door ons voorgenen maatregelen zijn voorgelegd aan de leden van de klankbordgroep en deze stemmen hiermee in.

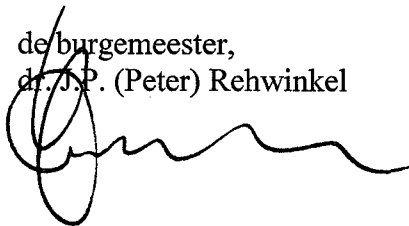
De informatie uit deze brief en de te nemen maatregelen zullen wij ook schriftelijk naar de bewoners van de singels sturen. Daarnaast plaatsen we alle informatie over de bomen op de singels op de gemeentelijke website.

Ten slotte zullen we de bewoners van de singels betrekken bij eventuele toekomstige maatregelen en bij het bepalen van keuzes die van invloed zijn op het beeld van de singels, zoals de keus van een alternatieve boomsoort en het eventueel verleggen van de wandelpaadjes.

Wij vertrouwen u met deze brief voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

